

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till gatu- och samhällsmiljönämnden

Datum:
2022-08-15

Diarienummer:
GSN-2022-01720

Handläggare:
Åsa Hedin, Agneta Säfsten

Initiativ angående anläggande av XCO-bana i Sunnerstaåsens friluftsområde

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden beslutar

1. **att** upphandla en konsult för att ta fram en förstudie för en tävlings mountainbike cykelbana, XCO-bana, i Sunnerstaåsens friluftsområde.

Ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har mottagit önskemål från Aktivt Uteliv och Cykelklubben Uni om att utveckla Sunnerstaåsens friluftsområde genom att anlägga en tävlings mountainbike cykelbana, en så kallad XCO-bana, av nationell standard. För att se om förslaget är möjligt behöver en förstudie tas fram.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen. Dialog har skett med företrädare för Cykelklubben Uni och Aktivt Uteliv. Information har också inhämtats från Sigtuna kommun, Sigtuna Sports Club och Svenska cykelförbundet. Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektivet kommer att beaktas i den förstudie som föreslås i förslaget till beslut.

Föredragning

Representanter för Aktivt uteliv samt för idrottsföreningen CK Uni har kontaktat kommunen och framfört att Sunnersta friluftsområdet skulle passa bra för en tävlingsbana för mountainbikecyklister, en så kallad XCO-bana av nationell standard. För att den nationella standarden ska uppnås krävs en viss längd, höjdmeter, underlag etcetera. Liknande anläggningar finns i Sigtuna och i Falun. I Sigtuna har en förening, Sigtuna Sports Club, anlagt banan med stöd av lokala entreprenörer och bidrag från

Allmänna arvsfonden. Banan är till allra största delen anlagd på privat mark och beräknas ha kostat cirka fyra miljoner kronor. Referensanläggningen i Sigtuna skiljer sig från Sunnerstaåsen framför allt genom att den går i skogsmark där det finns få andra verksamheter och där underlaget utgörs av moränmark. Sunnerstaåsens friluftsområde ligger på åsmark med uttagsbrunnarna för Uppsalas dricksvatten. Vid ett anläggande i Sunnerstaområdet behöver banan anpassas efter förhållandena i befintlig naturen på platsen vilket innebär att så få träd som möjligt ska tas ner och det bör undvikas att tillföra icke oorganiska material till området.

En nationell XCO-bana kan göra Sunnersta friluftsområde till ett attraktivt besöksmål för mountainbikecyklister. Om tävlingsbanan utformas så att möjlighet finns för enklare passager längs banan kan banan också nyttjas av andra än tävlingscyklister. När tävlingar pågår måste dock banområdet avgränsas för att risk för olyckor inte ska kunna inträffa. Det finns även bra möjligheter att härifrån cykla längre sträckor åt olika håll på de leder kommunen redan har eller är på gång att anlägga. Fler besökare i området skulle bidra till att den näringsverksamhet som bedrivs i området skulle kunna utvecklas.

I friluftsområdet finns en tillgänglighetsanpassad motoriklek, Mulleriket med ett flertal olika anläggningar, grillplatser, bänkar och bord, toalett, café i Sunnerstastugan, kanotbrygga, elljusspår, terrängcykelleder samt natur- och kulturstig. Upplandsleden har sin startpunkt här och går vidare mot Norra Lunsen. Inom friluftsområdet finns även Uppsala Alpina Center med skidbacke och pulkabacke. Aktivt uteliv bedriver verksamhet i Sunnerstastugan med bland annat uthyrning av olika typer av friluftsutrustning och föreningarna Friluftsförbundet och Uppsala slalomklubb har uthyrning av kanoter respektive skidor i området.

Enligt gatu- och samhällsmiljönämnden verksamhetsplan för 2021 och för 2022 ska en utvecklingsplan för Sunnerstaåsens friluftsområde tas fram. För att skapa ett långsiktigt attraktivt och hållbart friluftsområde som i framtiden kan ta emot många fler besökare när de södra och sydöstra stadsdelarna växer har en grupp med representanter från flera förvaltningar arbetat med en förstudie för området. Inom friluftsområdet pågår ett flertal olika slags aktiviteter och det finns ett varierat utbud av friluftsanläggningar. En av utmaningarna är att få dessa olika verksamheter att samverka på ett bra sätt så att de kan utvecklas inom det begränsade geografiska området, när besökarna blir fler.

Sunnerstaåsens friluftsområde ingår sedan år 2018 i Årike Fyris naturreservat. Syftet med naturreservatet är bland annat att ”erbjuda goda friluftsupplevelser genom att utveckla tillgänglighet och information”. Delar av området är klassat som ”Friluftsområde med anläggningar” och resterande område är utpekad som ”gammal barr- och blandskog” med friluft- och motionsanläggningar såsom motionsspår och MTB-bana. Enligt skötselplanen ska befintliga friluftsanläggningar underhållas och utvecklas och ytterligare anordningar kan anläggas om behovs finns, skötselplanen ger förutsättningar för en utveckling av friluftsanläggningarna i området, men en avvägning måste göras i vare enskilt fall så att natur-, kultur- eller jordbruksvärden inte skadas. För att gräva och schakta krävs dispens från reservatsföreskrifterna och ska större träd tas ned krävs tillstånd enligt föreskrifterna. Det är miljö- och hälsoskyddsämnden som hanterar dessa ärenden.

Sunnerstaåsen ligger inom inre zonen för vattenskyddsområdet Uppsala- och Vattholmaåsarna. Bestämmelserna i vattenskyddsområdet syftar till att förhindra verksamhet som kan medför risk för förorening av kommunens vattentäkt i området. Det innebär bland annat att petroleumprodukter inte får hanteras i området och

markarbeten får inte ske djupare än tre meter över högsta grundvattenytan. Fyllnadsmassor som kan försämra grundvattenkvaliteten får inte läggas inom området. För att utföra sådana åtgärder krävs dispens från föreskrifterna vilket meddelas av Länsstyrelsen. På åsen finns också flera fornlämningsområden som hänsyn måste tas till.

För att bedöma möjligheterna att anlägga en nationell XCO-bana med tävlingsstandard inom området behöver en förstudie tas fram som kan användas för ansökan om tillstånd och dispens från gällande föreskrifter. Förstudien behöver visa tänkt utformning och expertkompetens behöver anlitas för att säkerställa att kraven för en tävlingsbana uppnås.

Ekonomiska konsekvenser

En förstudie bedöms kosta cirka 100 000 kronor och kan finansieras inom gatu- och samhällsmiljönämndens driftbudget.

Kostnaderna för att anlägga en XCO-bana bedöms vara mellan 5 och 15 miljoner kronor. Kostnaden är beroende av hur mycket extra material som måste tillföras, hur mycket träd som behöver avverkas, vilka träkonstruktioner som behöver byggas samt hur många alternativa vägar förbi svåra hinder som anläggs.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 15 augusti 2022

Stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Axelsson
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

SUNNERSTAÅSEN

Kartan visar anläggningar i Sunnerstaåsens friluftsområde IDAG.

ÖNSKEMÅLET är att förlänga dagens MTB-bana till en XCO-bana med tävlingsstandard, som sträcker sig genom hela friluftsområdet från norr till söder.

1 Sunnerstastugan	i Information
2 Fornborg från cirka 400e Kr	P Parkering
3 Grillplats med vindskydd, vedförråd, bänkar och bord	☺ Servering
4 Tillgänglig grillplats	WC Toalett
5 Skogsmulles keja	T TC, tillgänglighetsanpassat
6 Motorikbana	☼ Fornborg
7 Novas rymdskepp	🔥 Grillplats
8 Laxes hydda	🌬 Vindskydd
9 Fjällfinas kåta	🏠 Vandrarhem
10 Pulkabacke	🚡 Skidlift
11 Slalombacke, skidliftar	🏠 Bebyggelse
12 Värmestuga	🌳 Skog
13 Styrketräningsstation	🟡 Öppen mark
14 Sunnersta herrgård, vandrarhem	🟤 "Gropen"
-
- MOTIONSSPÅR OCH LEDER**
- Elljusspår 3,4 km, skidspår på vintern
 - Mountainbikebana 3,5 km
 - Natur- och kulturstig 3 km
 - Upplandsleden startar vid Sunnerstastugans parkering
 - ♿ Gång- och cykelväg, lättframkomlig med rullstol och barnvagn
 - ||||| Spång

